

ονομαζόμενος Βασίλειος Ροδιόνωφ. Τί κάμνεις αὐτοῦ μέτ' εσεντούκι σου καὶ μετὰ τὰ παιδιὰ;

Ὁ Μαξιμάκας τῷ ἀφηγήθῃ τὰ συμβάντα.

— Τότε ἀπὸ τὸν πενθερό σου ἔρχεσαι;

Ὁ Μαξιμάκας ἐμειδίασε θλιβερῶς.

— Σὰς ἐκλείπεις λοιπὸν τὴν οὔρα του; Ἔτσι εἶναι! ὅλοι οἱ γέροντες συμφωνοῦν. . . Ἐ! λοιπόν, ἔλα εἰς τὸ ἰδικό μου σπητι, εἶπε κατόπιν βραχείας σιγῇ.

Ὁ Μαξιμάκας ἐδίσταζε.

— Μὰ δὲν εἰσεύσω. . .

— Καὶ τί θέλεις νὰ μάθῃς; Ἐ! καὶ τοῦ σου λέγω, δὲν θὰ χαλάσῃς τὰ πράγματά μου! Τί ἄλλο καλλίτερο γυρεύεις μετὰ τὰ μωρὰ τὸ ἐρί;

Οἱ ἀτυχεῖς φυγάδες τὸν ἠκολούθησαν.

Ἡ θέσις τῶν ἡττο φερέα. Δὲν ἔχον οὔτε ἄρτον, οὔτε χρήματα, οὔτε ἐργασίαν. Ὁ Βασίλειος ἠπεπειράθη νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ Μητόρσάνη. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων οὗτος τῷ ἐδείξε τὴν θύραν τοῦ μεθ' ὅθρυν. Ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ἔζησαν μετ' ὅτε τοῖς ἔφερον φιλόανθρωποι τινες ἄνδρες. Κατὰ τὴν νύκτα, ἵνα μὴ τὰς βλέπωσιν, ἤρχοντο αἱ γυναῖκες, ἡ μὲν φέρουσα ἄρτον, ἡ δὲ ἀγγεῖον πληρὲς πλιγυρίου, ἡ τρίτη λάχανα καὶ γαιώμηλα. Ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας τὰ δῶρα ἔπαυσαν, διότι ἡ τιμὴ τῶν τροφίμων ᾤξηνται εἰς τὴν ἀγοράν.

Νύκτα τινὰ ὁ Μαξιμάκας ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς, διελθὼν διὰ μέσου τοῦ λαχανοκήπου. Ἐσπερε κατόπιν αὐτοῦ μικρὸν ἔλκηθρον καὶ ἐστρέφετο συγχάκις, ἵνα βεβαιωθῇ μὴ τις τὸν ἔβλεπε. Διῆλθεν ὀπισθεν τοῦ χωρίου, ἔφθασεν εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν καὶ κατὰ τὴν αὐγὴν, δεκάς βερστίων τὸν ἀπεχώριζεν ἀπὸ τοῦ χωρίου τῶν Στρεφομένων Ἀμμῶν. Ἀφίκετο εἰς μέρος τι ὀνομαζόμενον Μπόκκυ ὁ οὐρανὸς ἦτο αἰθριὸς καὶ οἱ χωρικά εἶχον ἐγερθῇ. Αἱ μεγάλαι τροχαλαίαι τῶν φρεάτων καὶ οἱ θύραι αἱ ἡνοίγον ἵνα ἐξέλθῃ τὰ ζῶον ἐρρίζον αἱ ἀγελάδες ἐμυκῶντο, τὰ ποιμνία συνωθοῦντο εἰς τὸ ποτιστήριον καὶ ὁ καπνὸς ἀνῆρχετο ἐκ τῶν χθαμαλῶν στεγῶν. Ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον εὐπρεπεὺς καλύβης καὶ ἔκοιτο εἰς τὸν ἑλκρῶς εἰς τὰς οὐλούς, εἰπὼν δὲ τρεπύσης ἐκ συγκινήσεως φωνῇ.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου κάμετε ἐλεημοσύνην!  
(Ἐπεται τὸ τέλος)

## Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(ὑπὸ τοῦ κόμητος Λέοντος Τολστόϊ.)

(Συνέχεια)

Ἀποδίδοντες κατ' ἀρχὰς τὴν δυσκολίαν εἰς μόνην τὴν ἄνοιαν αὐτῶν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀναγνώσεως, ἐπενοήσαμεν μέθοδον μηχανικὴν, τὴν ἀνάγνωσιν δηλαδὴ χάριν τῆς ἀναγνώσεως, καθ' ἣν ὁ διδάσκαλος ἀναγινώσκει διαδοχικῶς μετὰ τῶν μαθητῶν. Ἐν τούτοις, δὲν εὐρέθημεν περισσώτερον προχωρημένον, καὶ ἡ αὕτη ἀδυναμία ἐξεδηλώθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ροδιόνωφ. Τὸ θέρος, ὅτε ἡ Σχολὴ σχεδὸν ἀπονεκροῦται, ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἐπιλύσωμεν τὴν δυσκολίαν ταύτην διὰ τοῦ ἀπλουστεροῦ καὶ μάλλον συνήθους τρόπου. Διατί νὰ μὴ τὸ ὁμολογήσωμεν; Οἱ ἡμέτεροι μαθηταὶ ἀνεγίνωσκον πολὺ χειρότερον ἢ οἱ τοῦ ἐφημερίου, εἰς τὸ πέρας τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος. Ὁ νέος διδάσκαλος ἐπρότεινε τὴν εἰσαγωγὴν τῆς γεγωνιᾶς τῇ φωνῇ ἀναγνώσεως, καὶ συγκατετίθημεν. Ἀναχωροῦντες ἐκ τῆς ἐσφαλμένης ιδέας, ὅτι οἱ μαθηταὶ ὀφείλον ν' ἀναγινώσκουσιν εὐ-

χερῶς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἀνεγράψαμεν ἐν τῇ χρήσει τοῦ χρόνου τὴν μηχανικὴν καὶ προδευτικὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ὑπεχρεώσαμεν τοὺς μαθητὰς ν' ἀναγινώσκωσι δύο ὥρας καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν αὐτῶν βιβλίων. Τοῦτο ἦτο λίαν ἀνετον δι' ἡμᾶς ἀλλὰ μίαν καὶ μόνην παράβασιν τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν μαθητῶν ἐγέννησε ψεῦδος ἐπὶ ψεύδους καὶ λάθη ἐπὶ λαθῶν.

Ἠγόρασεν βιβλία, μικροὺς μύθους τοῦ Ποῦσαι καὶ τοῦ Ἰερσκόβ. Ἐκαμν τὰ παιδιὰ νὰ καθήσωσι ἐπὶ τῶν θρανίων τὸ ἐν ὀφείλει ν' ἀναγινώσκῃ γεγωνιᾶ τῇ φωνῇ, τὰ ἄλλα ν' ἀκολουθῶσι τὴν ἀνάγνωσιν του. Ὅπως βεβαιωθῇ, ἐὰν ἀληθῶς ὅλα ἡκούθουν, ὁ διδάσκαλος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠρώτῃ ἐν ἐξ αὐτῶν.

Εἰς τὰς ἀρχὰς ἡ μέθοδος αὕτη μᾶς ἐφάνη τι λεία. Ἐρχεσθαι εἰς τὸ σχολεῖον—ὅλοι εἶνε καθισμένοι, ὅπως πρέπει ἐπὶ τῶν μικρῶν θρανίων, ὁ εἰς ἀναγινώσκει, οἱ ἄλλοι τὸν ἀκολουθοῦσι. Ὁ ἀναγινώσκων προσφέρει μίαν λέξιν παρατόνως ὁ διδάσκαλος ἢ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ τὸν διορθοῦσι, καὶ ὅλοι ἀκολουθοῦσι.

— Ἰβάνωφ, ἀνάγνωσον σύ!

Ὁ Ἰβάνωφ συλλογίζεται ὀλίγον, καὶ ἀναγινώσκει. Πάντες εἰσιν ἀπερροφημένοι, ἀκούουσι τὸν διδάσκαλον προσφέρουσι κανονικῶς ἑκάστην λέξιν, ἀναγινώσκουσιν ἀρκετὰ καλῶς. Ὁ ἀναγινώσκων τὸ αὐτὸ πρᾶγμα διὰ τριακοστὴν ἢ τεσσαρακοστὴν φορὰν, ἀκεῖται ἐπὶ ἐβδομάδα ὁλόκληρον μετ' ἐν τετυπωμένον φύλλον. Τὸ ἀγοράζειν συχνὰ νέα βιβλία θὰ ἦ λίαν πολυδάπανον· ἄλλως δὲ, τὰ βιβλία τὰ δύναμενα νὰ ἐννοῶνται παρὰ τῶν τέκνων τῶν μουζικῶν περιορίζονται εἰς δύο μόνον: τοὺς μύθους τοῦ Χρὶστοῦ καὶ τοῦ Ἀφανασιέφ.

Πρὸς τούτοις, διὰ τῆς ἐπαναληπτικῆς ἀναγνώσεως τοῦ αὐτοῦ βιβλίου εἰς μίαν τάξιν, συμβαίνει τινὲς μαθητῶν εἰς στήθους τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ὁ ἀναγινώσκων ὁμῶς ἀποθαρρύνεται ἀκούων διαρκῶς τὴν ἰδικὴν του φωνὴν ἀντηχοῦσαν ἐν τῇ σιγῇ τοῦ διδασκάλου. Ὅλη του ἡ προσοχὴ συγκεντρῶται ἐν προσοχῇ εἰς τὰς τελείας καὶ τοὺς τόνους, καὶ λαμβάνει τὴν ἑξὶν ν' ἀναγινώσκῃ χωρὶς νὰ ζητῇ νὰ ἐρῇ εἰς τὴν ἐννοιαν τοῦ βιβλίου, διότι ἀπορροφᾶται ὑπὸ ἄλλων μεριμνῶν. Οἱ ἀκούοντες πράττουσι ἴδιον, καὶ διαρκῶς ἀπασχολημένοι εἰς τὸ νὰ ἐπιθῶσιν ἐτοιμοί, ὅταν προσκληθῶσι νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνάγνωσιν, σύρουσι μηχανικῶς τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῶν γραμμῶν, καὶ ἀνιῶνται. Ἡ ἐννοία ἀναγινώσκουμένου, τοῖς φαίνεται ὡς πρᾶγμα ἀδιόριστον, καὶ πότε μὲν τὴν ἀντιλαμβάνουσιν, πότε δὲ δὲ σέρχεται εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον ἄτοπον εἶνε ἡ αἰωνία τοῦ δόλου καὶ τῆς παντοφάνειας μεταξὺ μαθητῶν καὶ διδασκάλου πάλη, ὅποιαν ἡ τοιαύτη μέθοδος ἀναπτύσσει, καὶ τὴν ὅλην Σχολὴν μᾶς δὲν εἶχε γνωρίσει ἕως τότε. Ἀλλὰ τὸ μόνον πλεονέκτημα τοῦ τοιοῦτου συστήματος ἀναγνώσεως—ἡ ὀρθὴ προφορὰ τῶν λέξεων—διέφεντελῶς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων μαθητῶν. Ἀναγινώσκοντες ἐπὶ τῶν τοίχων φράσεις, τὰς ὁποίας ἐγγραφον

ἐπρόφερον μόνοι των, καὶ ὅλοι ἐγίνωσκον, ὅτι πρέπει νὰ γράφωσιν «Κοηο» καὶ νὰ προφέρωσι «Κονο». Ἀλλὰ νὰ τοὺς διδάσκη τις νὰ προσέχωσιν εἰς τὰ κόμματα καὶ εἰς τοὺς τόνους τὸ νομίζω ἀνωφελές, καθότι πᾶν παιδίον πενταετές, ὅταν ἐννοῇ τὰ ἀταγινωσκόμενα, προσέχει καὶ εἰς τὴν στίξιν. Κατὰ συνέπειαν, εἶνε εὐκολώτερον νὰ προσπαθῇ τις νὰ τὸν δόσῃ νὰ ἐννοήσῃ ὅ,τι ἀναγινώσκει ἐν τῷ βιβλίῳ (καὶ εἰς τοῦτο θὰ φθάσῃ θάττον ἢ βραδίων) παρὰ νὰ τὸν διδάσκη νὰ ψάλλῃ συμφώνως πρὸς τοὺς τόνους καὶ τὰ κόμματα, δίκην μουσικῶν σημείων.

(ἀκολουθεῖ)

## ΣΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Περὶ τοῦ τελευταίου σεισμοῦ ἐν τῇ σινικῇ ἐπαρχίᾳ Γιουναν ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς ἐν ἐπιστολῇ Ἀμερικανοῦ μεσσεναρίου, ληφθεῖσα ἐν Κενστάουν. Ἐφρονεῦσαν κατὰ τὸν σεισμόν τοῦτον 15,000 ἀνθρώπων, πολλοὶ δὲ πόλεις κατεστράφησαν. Ἡ μεγίστη καταστροφή ἐγένετο ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς ἐπαρχίας Τσίντσαν, ὅπου οἱ σεισμοὶ διήρκεσαν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας. Αἱ πόλεις Λαμὼν καὶ Γιαμὼν μετεβλήθησαν εἰς σωροὺς ἑρείπιων, περισσότεροι δὲ τῶν 4,000 κατοίκων κατεπλάκωθησαν ὑπ' αὐτῶν. Ἐν δὲ Σι-τσάν τῆς ἐπαρχίας Ταοὺν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς μετεβλήθη ὁλοτελῶς. Ὀλόκληροι ἐκτάσεις κατεβυθίσθησαν μεταβληθεῖσαι εἰς μεγάλην λίμνην, ἐν ᾗ ἐπνίγησαν ὑπὲρ τὰς 10,000 ἀνθρώπων.

## Ο ΑΡΧΙΔΟΥΞ ΊΩΣΗΦ ΚΑΙ ΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ

Ἡ Οὐγγρική Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐδημοσίμευσε πρὸ μικροῦ σύγγραμμα ἐκ τετρακοσίων σελίδων, ὑπὸ τὸν τίτλον: Romano Tchikakero Siklarihe, ἥτοι Γραμματικὴ τῆς Ἀθιγγανικῆς γλώσσης.

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου φαίνεται τὸ ἀθιγγανικὸν ἔθνος: ἀκανθόχοιρος κρατῶν ἐν τῷ στόματι τρίφυλλον κλάδον φηγοῦ.

Συγγραφεὺς τοῦ ἔργου εἶναι ἡ Α. Α. καὶ Β. Υ. ὁ ἀρχιδούξ Ἰωσήφ, ὅστις ἀπο πολλῶν ἐτῶν σπουδάζει τὴν γλῶσσαν τῶν ἀθιγγάνων, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐκτίθησι τὴν γραμματικὴν καὶ συγκριτικὴν λεξιλογίον τῆς γλώσσης ταύτης.

Μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὸν πρόλογον τοῦ ἔργου: «Ἐν Οὐγγαρίᾳ, ὅπως καὶ ἄλλαχού, πάντες πιστεύουσιν ὅτι ὁ μυστηριώδης οὗτος λαὸς κατάγεται ἐξ Αἰγύπτου. Διὰ τοῦτο ἐν Διατάγματι τοῦ Βλαδισλάου Β', ἐκδοθέντι κατὰ τὸ 1496, ἀναφέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα «Pharaones», ὁ δὲ παλατίνος Thuzko, ὁμιλῶν περὶ αὐτῶν ἐν τινὶ ἐπιστολῇ τοῦ ἀπὸ 20 Φεβρουαρίου 1616 τοὺς ἀποκαλεῖ «misera gens Aegyptia». Ἐν Τρανσυλβανίᾳ τοὺς ὀνομάζουσι πάντοτε «τέκνα τοῦ Φαραῶ», ἐν Ἀγγλίᾳ Gypries, ἥτοι Αἰγύπτιοι καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ Gitanos.

Ὁ Πότ καὶ ὁ Μικλόζης περιέγραψαν τὰς μεθόδους δι' ὧν ἡ ἐπιστήμη ἠγωνίσθη νὰ διαφωτισθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Παρ' ἡμῖν ἐθεωρήθησαν οἱ ἀθιγγανοὶ ἄλλοτε μὲν ὡς ἀπόγονοι τῶν Οὐννων ἢ τῶν Ἀβάρων, ἄλλοτε δὲ ὡς ἀπόγονοι τῶν Πετσενέγων ἢ τῶν Ταρτάρων.

Ὁ Ἰωάννης Μολνάρ παρῆγε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τῆς λέξεως Σενάρ, ἥτοι τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος τῆς Βαβυλῶνος.

Ὁ δὲ Γεώργιος Ἐνεσέης, συγγραφεὺς βιβλίου περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀθιγγανικοῦ λαοῦ (1798), ἀνζητεῖ τὴν καταγωγὴν τῶν ἀθιγγάνων ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ, καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Λῶτ ὑπῆρξεν ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν Dzedans, ὅπως ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐβραϊκοῦ ἔθνους. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέθεσεν ἐν ἐτέρῳ συγγράμματι δημοσιευθέντι κατὰ τὸ 1804.

Ἄλλ' ὁ πρῶτος, ὅστις εἰδείξεν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τὴν ἀληθεῖ καταγωγὴν τῶν ἀθιγγάνων, ὑπῆρξεν ὁ οὐγγρὸς Στίφανος Βαλύης, διαμαρτυρούμενος ῥίε ὡς ἐν Ὑλμα.

Ὁ Βαλύης ἐγνώρισεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Leyde μαλαβάρους φοιτητάς, ἀκούσας δὲ αὐτῶν ὁμιλούντων τὴν μητρικὴν γλῶσσαν, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ ὁμοιότητι αὐτῆς πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν ἡμετέρων ἀθιγγάνων, καὶ ἔλαβε σημείωσιν χιλίων περίπου μαλαβαρινῶν λέξεων. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς Raab, ἀνεκοίνωσε τὰς λέξεις ταύτας εἰς ἀθιγγάνους, οὗτοι δὲ τὰς ἐνόησαν ἐντελῶς.

Ἐνεκα τῶν ἀνὰ τὴν ὑψηλίαν ἀδιαλείπτων μεταναστεύσεων των, καὶ τῆς ἐπιρροῆς τῶν λαῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων διεβίουν, οἱ Ἀθιγγανοὶ παρέλαβον πολλὰς ξένας λέξεις, τοῦτο δ' ἔνεκα αἱ διάλεκτοι αὐτῶν παρουσιάζουσι σπουδαιότατας διαφορὰς ἢ δ' εὐκολία μεθ' ἧς οὗτοι μεταμορφώνουσιν ὅσας δανείζονται ξένας λέξεις, καθιστᾷ δυσχερεστάτην τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ξενικῆς καταγωγῆς των.

Τὰς πλείστας τῶν λέξεων τούτων ἐδανείσθησαν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν, καὶ ἐκ τῆς οὐγγρικῆς, ἔχουσιν ὅμως καὶ οὐκ ὀλίγας ρωμανικὰς, γερμανικὰς καὶ γαλλικὰς λέξεις.

Οἱ γραμματικοὶ τύποι καὶ αἱ λέξεις τῆς ἀρχαίας εἰδικῆς γλώσσης διετηρήθησαν περισσότερον παρὰ τοῖς Ἀθιγγάνοις τῆς Τουρκίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Βοημίας, τῆς Ρωσσίας, τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Συρίας, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον παρὰ τοῖς Ἀθιγγάνοις τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἐλάχιστον δ' ἀναφαίνονται οὗτοι ἐν ταῖς διαλέκτοις τῶν Ἀθιγγάνων τῆς Φινλανδίας, τῆς Σκανδιναβίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Βορείου Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. Ἐν δὲ τῇ Νοτίᾳ Ἰσπανίᾳ παρέλαβον οἱ Ἀθιγγανοὶ τοὺς κανόνας τῆς ἰσπανικῆς γλώσσης. Καὶ ἐν ταῖς χώραις δὲ ταύταις σπουδαίως διαφέρουσιν αἱ διάλεκτοι τῶν μονίμων ἐγκατεσταμένων Ἀθιγγάνων ἀπὸ τῶν διαλέκτων πλανοσίων.

Ὁ ἀθιγγανὸς εἶναι ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ καταγωγῇ του. Πανταχοῦ ἀποκαλεῖ αὐτὸν *rome* ἥτοι ἀθιγγανὸν ἢ *manus*, ἄνθρωπον, ἐνῶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων ἀποκαλεῖ *gadjo* ἢ *gadzo* τούτῃστι χωρικούς.